Achtergrondnotitie onderwijs en jeugdhulp

Grensverkeer van leerlingen in Haaglanden

"Inzicht, overzicht en uitzicht"

Januari 2024

Regio Haaglanden
Programmateam Jeugd

Inhoudsopgave

1. Inleiding 4

2. Analyse grensverkeer van leerlingen 5

3. Samenwerking lokale teams en scholen 8

4. Overzicht zorg-onderwijsaanbod Haaglanden 9

5. Voorstel duurzame oplossingen 12

6. Resultaten project, conclusie en vervolg 14

Bijlage 1: Samenwerkingsverbanden en schaalniveau van samenwerking met gemeenten 16
Bijlage 2: Toelichting op termen als SBO, SO, VSO en praktijkonderwijs 17
Bijlage 3: Overzicht praktijkvoorbeelden 19
Bijlage 4: Onderwijs Jeugd Arrangementen schooljaar 2023-2024 Den Haag 26
Bijlage 5: Verslagen Ontwikkeltafel 20 april, 23 november en Regionale conferentie 5 oktober 27

1. Inleiding

Context en aanleiding

Het is een gezamenlijke missie van samenwerkingsverbanden voor passend onderwijs en gemeenten van Haaglanden dat ieder kind of jongere zich veilig en optimaal (of naar vermogen) ontwikkelt op een passende plek in het onderwijs. In de regiovisie is de ambitie 'effectief samenwerken tussen jeugdhulp en onderwijs' geformuleerd. Zie bijlage 1 met informatie over de samenwerkingsverbanden voor passend onderwijs in Haaglanden.

Op basis van onderzoek naar regionale vraagstukken op het snijvlak onderwijs en jeugdhulp[1] is besloten tot een voorstel te komen over grensverkeer van leerlingen om:

1. afspraken te maken over samenwerking tussen lokale teams en scholen bij grensverkeer van leerlingen binnen Haaglanden;
2. afspraken te maken over de vereenvoudiging van de financiering van onderwijs- en zorgaanbod binnen SBO, (V)SO en praktijkscholen. Zie bijlage 2 voor uitleg van deze afkortingen en begrippen.

Dit voorstel gaat niet over:

- organiseren en bewaken van onderwijs binnen (kleinschalige) woonvoorzieningen;
- aansluiting MBO en jeugd;
- preventieve inzet op de scholen;
- wachttijden KDC (kinderdienstencentrum) en speciaal onderwijs;
- kinderopvang plus en buitenschoolse opvang plus.
- (v)so cluster 1 en 2 vallen buiten de opdracht. Zie bijlage 2 voor meer uitleg.

Waarom juist deze afspraken?

Inschakelen lokale teams door scholen bij grensverkeer van leerlingen is niet eenvoudig

Wanneer vanuit school gedacht wordt aan jeugdhulp of hulp in de thuissituatie dient hiervoor het lokale team van de gemeente waar de leerling woont betrokken te worden als het geen vrij toegankelijke hulp betreft. Hier ligt het mandaat voor verwijzing naar jeugdhulp zoals in de lokale verordening of beleidsregels is vastgelegd. In deze situatie hebben scholen, zeker bij grensverkeer van leerlingen, te maken met verschillende contactpersonen en werkwijzen van de lokale teams van de gemeenten binnen Haaglanden. Heldere afspraken kunnen hierbij helpend zijn. Ook kan eerder hulp ingezet worden en worden wachttijden voorkomen.

Onnodige administratieve lasten bij inzet van onderwijs- en zorgaanbod

In iedere samenwerkingsverbandregio zijn er pilots om een dekkend onderwijs- en zorgaanbod te realiseren. Er is geen overzicht van deze pilots in Haaglanden. Daarbij wordt er per pilot een financiële verdeelsystematiek afgesproken tussen samenwerkingsverband en gemeente(n) per sub-regio en tussen gemeenten of samenwerkingsverbanden onderling. Dit maakt het onnodig ingewikkeld en zorgt voor onnodige administratieve lasten.

[1] Zie voor meer informatie: https://www.jeugdhulphaaglanden.nl/samenwerken/verhalen+uit+de+regio/2465096.aspx?t=Samenwerking-scholen-en-jeugdhulp-nodig-in-Haaglanden-

2. Analyse grensverkeer van leerlingen

De analyse van grensverkeer van leerlingen is gebaseerd op open data van DUO over leerlingen naar woon- en schoolgemeente, peildatum oktober/november 2022 . Het gaat om leerlingen die in het schooljaar 2020-2021 in Haaglanden naar SBO (Speciaal basisonderwijs), SO (Speciaal Onderwijs) cluster 3 en 4, VSO (Voortgezet Speciaal Onderwijs) cluster 3 en 4 of praktijkonderwijs naar school gaan. Deze gegevens zijn er ook voor leerlingen VO, maar deze vallen buiten de scope van het project.

SO cluster 4

Binnen Haaglanden zijn de volgende SO cluster 4 scholen.

Plaats	Naam school	Aantal leerlingen
Den Haag	De Opperd	64
Den Haag	1e Nederlandse Buitenschool	133
Den Haag	De Strandwacht	275
Delft	De Strandwacht	15
Westland	De Strandwacht	44
Zoetermeer	De Musketier	96

Totaal gaan 627 leerlingen naar SO cluster 4 scholen in Haaglanden. Hiervan komen er 571 leerlingen uit Haaglanden (91%). Vooral De Musketier in Zoetermeer heeft te maken met leerlingen van buiten Haaglanden, zoals Gouda, Alphen a/d Rijn, Zuidplas en Lansingerland. Van de leerlingen uit Haaglanden volgen 396 leerlingen SO cluster 4 onderwijs in de eigen woonplaats (69%).

VSO cluster 4

Binnen Haaglanden zijn de volgende VSO cluster 4 scholen.

Plaats	Naam school	Aantal leerlingen
Den Haag	Pleysier College Westerbeek+Oosterbeek	596
Delft	Pleysier College	103
Zoetermeer	Pleysier College	82

Totaal gaan 781 leerlingen naar VSO cluster 4 in Haaglanden. Hiervan komen er 736 leerlingen uit Haaglanden (94%). Leerlingen van buiten Haaglanden komen onder andere uit Lansingerland, Rotterdam of Maassluis. Van de leerlingen uit Haaglanden volgen 422 leerlingen VSO cluster 4 in de eigen woonplaats (57%).

SO en VSO cluster 3

Binnen Haaglanden zijn de volgende SO en VSO cluster 3 scholen.

Plaats	Naam school	Aantal leerlingen
Den Haag	Bernadusschool	141
Den Haag	Koetsveldschool	209
Den Haag	Tyltyl De Witte Vogel	128
Den Haag	Inspecteur de Vriesschool	214
Den Haag	De Piramide	175
Delft	Herman Boereschool	146
Delft	Myltyl Maurice Maeterlinck	161
Pijnacker-Nootdorp	't Kraaijenest	135
Westland	Herman Broereschool	150
Zoetermeer	De Keerkring	181

Totaal gaan 1640 leerlingen naar SO en VSO cluster 3 in Haaglanden. Hiervan komen 1537 leerlingen uit Haaglanden (94%). Van de leerlingen uit Haaglanden volgen 1016 leerlingen SO en VSO cluster 3 in de eigen woonplaats (66%).

SBO

Binnen Haaglanen zijn de volgende SBO scholen.

Plaats	Naam school	Aantal leerlingen
Den Haag	De Springplank	84
Den Haag	Het Mozaïek	95
Den Haag	Pastoor van Ars	124
Den Haag	Merlijn	133
Den Haag	De Haagse Beek	133
Den Haag	Avontuur	190
Delft	Laurentius	185
Leidschendam-Voorburg	De Vliethorst	148
Pijnacker-Nootdorp	Prinsenhof	133
Rijswijk	Elsenburg	83
Rijswijk	de Rehoboth	118
Westland	De Diamant	356
Zoetermeer	De Horizon	156
Zoetermeer	De Vuurtoren	145

Totaal aantal leerlingen op SBO in Haaglanden is 2083 leerlingen, waarvan 1960 leerlingen uit Haaglanden (94%). Leerlingen buiten Haaglanden komen veelal uit Lansingerland, Rotterdam of omgeving daarvan. Van de leerlingen uit Haaglanden gaan 1404 leerlingen naar SBO in de eigen woonplaats (72%).

Praktijkonderwijs

Binnen Haaglanden zijn de volgende praktijkscholen.

Plaats	Naam school	Aantal leerlingen
Den Haag	Esloo	177
Den Haag	Johan de Witt, locatie Capadosestraat	?
Den Haag	De Einder	201
Den Haag	De Poort	262
Den Haag	Hofstede College	249
Delft	Laurentius Praktijkschool	156
Delft	Pro Grotius	200
Rijswijk	Sint Stanislas	220
Westland	ISW Westland College	341
Zoetermeer	Praktijkcollege	248

Totaal gaan 2054 leerlingen naar praktijkonderwijs in Haaglanden. Hiervan komen 1963 leerlingen uit Haaglanden (96%). Van de leerlingen uit Haaglanden volgen 1448 leerlingen praktijkonderwijs in de eigen woonplaats (74%).

Conclusie analyse grensverkeer van leerlingen

Bijna 100% van de leerlingen op de regioscholen komt uit Haaglanden (tussen 91%-96%). Er is sprake van grensverkeer van leerlingen tussen gemeenten bij alle type onderwijs die de regioscholen bieden. Van de leerlingen die in de eigen woonplaats naar school gaan, zijn dat vooral de leerlingen die praktijkonderwijs (74%) of SBO volgen (72%). Leerlingen die VSO cluster 4 volgen, doen dit minder vaak in de eigen woonplaats (57%).

3. Samenwerking lokale teams en scholen

Wanneer vanuit school gedacht wordt aan jeugdhulp of hulp in de thuissituatie dient hiervoor het lokale team van de gemeente waar de leerling woont betrokken te worden als het geen vrij toegankelijke hulp betreft. Hier ligt het mandaat voor verwijzing naar jeugdhulp zoals in de lokale verordening of beleidsregels is vastgelegd. In deze situatie hebben scholen, zeker bij grensverkeer van leerlingen, te maken met verschillende contactpersonen en werkwijzen van de lokale teams van de gemeenten binnen Haaglanden. Heldere afspraken kunnen hierbij helpend zijn. Het betreft hier de taken van deze professional en de aansluiting van lokale teams op deze werkwijze.

De smw-er/consulent op scholen is dan de schakel tussen het lokale team van de woongemeente van de leerling bij grensverkeer van leerlingen. D.w.z. werkt niet alleen voor de gemeente waar de school zich bevindt, maar dus òòk voor kinderen van andere gemeenten in Haaglanden. Taken zijn als volgt:

- voert de eerste gesprekken (laagdrempelig voor ouders);
- legt contacten als dat nodig is voor verdere behandeling/jeugdhulp;
- speelt dus een coördinerende rol voor àlle gemeenten in de Haaglanden;
- heeft niet het mandaat tot verwijzing voor jeugdhulp.

Dit vraagt van de lokale teams om niet opnieuw een intake te doen, maar aan te sluiten bij wat er al heeft plaatsgevonden en aan vraagverheldering is gedaan. Sommige gemeenten hebben een afwegingskader als praktisch handvat voor professionals in onderwijs, lokale teams en jeugdhulpaanbieders. Dit instrument ondersteunt in de onderbouwing, afweging en bepaling van passende ondersteuning voor leerlingen en vervolgens ook te bepalen wie de regie heeft. Ook kan het helpen om op de juiste momenten, de juiste vragen aan elkaar - in dialoog met kind en ouders- te stellen.

Binnen het project grensverkeer van leerlingen constateren we het volgende:

- Zijn het taken/uren die erbij komen voor smw/consulenten op de scholen of gaat het smw-ers/consulenten op de scholen en/of lokale teams schelen? Dit moet per gemeente nog bekeken worden.
- Het gaat niet alleen om leerlingenaantallen per school (VO), maar meer om wat de school nodig heeft. Kenmerken of soort zorgprofiel. De ene school vraagt meer van smw/jeugdconsulent dan andere. Dit speelt binnen gemeente en maakt ook dat smw/consulenten op school nog in ontwikkeling zijn.
- Financiering van smw/jeugdconsulenten op scholen verschilt per gemeente en samenwerkingsverband voor passend onderwijs.
- Sommige gemeenten zetten eigen consulenten in op scholen buiten hun gemeenten als verbinding met lokale team. Hoe werken zij samen met smw/consulenten op de school zelf?

Gezien deze constateringen is er meer tijd nodig om te komen tot afspraken voor een eenduidige aanpak tussen (smw-ers/consulenten op) scholen en lokale teams.

4. Overzicht zorg-onderwijsaanbod in Haaglanden

De beweging van individuele naar collectieve ondersteuning of jeugdhulp op SBO, (V)SO en praktijkscholen in de regio Haaglanden is in volle gang, vooral binnen SO en VSO.

Een aantal praktijkvoorbeelden is op 5 oktober 2023 op de regionale conferentie 'bewogen en bevlogen' in Haaglanden aan de hand van posters gepresenteerd. Onderwijs en jeugdhulp willen efficiënter samenwerken. Scholen hadden bijvoorbeeld te maken met veel verschillende gezichten binnen de school of wachttijden binnen de jeugdhulp waardoor (gezins)problematiek verergerde. De afstemming tussen school en jeugdhulp verliep in de praktijk soms moeizaam.

Hieronder treft u een overzicht aan van collectieve ondersteuning of jeugdhulp op de regioscholen in Haaglanden.

School	Type school	Plaats school	Aanbieder(s)	Naam pilot of type ondersteuning/hulp
Blokpoelschool	SO cluster 4	Den Haag	Gro-up jeugdhulp Its4Sure B.V.	Ambulante begeleiding
De Piramide	SO en VSO cluster 3	Den Haag	Middin* en ** ABA Huis B.V.** Meneer Zorg**	Persoonlijke verzorging * Shadow begeleiding**
Inspecteur S. de Vriesschool	SO en VSO cluster 3	Den Haag	Middin* en ** ABA Huis B.V.** Meneer Zorg**	Persoonlijke verzorging* Shadow begeleiding**
Koetsveldschool	SO en VSO cluster 3	Den Haag	Middin* en ** ABA Huis B.V. ** Meneer Zorg**	Persoonlijke verzorging* Shadow begeleiding **
Bernardusschool	SO en VSO cluster 3	Den Haag	Middin* en ** ABA Huis B.V. ** Meneer Zorg**	Persoonlijke verzorging* Shadow begeleiding**
De Witte Vogel	SO en VSO cluster 3	Den Haag	Middin* en ** ABA Huis B.V. ** Meneer Zorg**	Persoonlijke verzorging* Shadow begeleiding**

OPDC	OPDC	Den Haag	Jeugdformaat	Jeugdcoach
Pleysier College Oosterbeek	VSO cluster 4	Den Haag	Jeugdformaat	Jeugdcoach
De Opperd	SO cluster 4	Den Haag	ABA Huis B.V. Autisme Centrum Groei! Gro-up jeugdhulp Prodeba B.V. Klimkoord	Shadow begeleiding
De Strandwacht	SO cluster 4	Den Haag	ABA Huis B.V. Autisme Centrum Groei! Gro-up jeugdhulp Prodeba B.V. Klimkoord	Shadow begeleiding
De Eerste Nederlandse Buitenschool	SO cluster 4	Den Haag	ABA Huis B.V. Autisme Centrum Groei! Gro-up jeugdhulp Prodeba B.V. Klimkoord	Shadow begeleiding
SBO Het Avontuur	SBO	Den Haag	Prodeba	'De Ontdekkers'
Pleysiercollege	VSO cluster 4	Delft	2sur5	Pilot adventure school
Herman Broerenstichting	SO en VSO cluster 3	Delft en Westland	Ipse de Bruggen	Zorg-onderwijs groepen
't Kraaienest	SO en VSO cluster 3, KDC Kleurrijk	Nootdorp	Ipse de Bruggen	Zorg-onderwijs groepen
SBO Laurentius	SBO	Delft	Jeugdformaat	Dagbehandeling
LKO De Musketier	SO cluster 4	Zoetermeer	gro-up Jeugdhulp	Pilot onderwijs-jeugdhulp

Wat houdt de samenwerking onderwijs en jeugdhulp in?

Bij alle praktijkvoorbeelden komt naar voren dat de jeugdhulpaanbieder maatwerk levert, zodat de leerling een passende onderwijs(zorg)plek ontvangt. Onderwijs en jeugdhulp onder één dak in één team. Ouders zijn een belangrijk onderdeel in het proces en zijn nauw betrokken. Er wordt gewerkt volgens een plan met doelen en vaste evaluatiemomenten. De gedragsdeskundige, orthopedagoog of soms een trajectbegeleider zijn betrokken. De jeugdhulpverlener werkt voor de gehele school of voor een specifieke groep in de school.

Jeugdhulpverlener werkt voor de gehele school

De jeugdhulpverlener werkt voor de gehele school en biedt individuele begeleiding/coaching/therapeutische interventies per leerling, klas-observaties en coaching van leerkrachten. Het zijn trajecten van 6 tot 10 weken waarbij verlenging mogelijk is. Globaal genomen 15-30 leerlingen per schooljaar. De jeugdhulpverlener werkt op school van 12 uur per week (Blokpoelschool) of 1-3 fte jeugdhulp op school (Musketier, Strandwacht en 1e Nederlandse Buitenschool).

Jeugdhulpverlener werkt voor een specifieke groep leerlingen

Voor een specifieke groep leerlingen gaat het om een jeugdhulpverlener die werkt met een leerkracht en/of onderwijsassistent. Het gaat om een groep van 8 leerlingen (cluster 3; ernstige meervoudige beperking) tot groep van 14 leerlingen met 5 observatieplekken (SBO Avontuur). Bij beide voorbeelden gaat het om 1 fte jeugdhulp per groep.

Resultaten en geleerde lessen tot nu toe?

Effectmeting is nog volop gaande. Voorlopers hierin zijn de onderwijs-jeugdhulparrangementen in H3 (Den Haag, Rijswijk en Leidschendam-Voorburg) en Gro-up Jeugdhulp bij LKO de Musketier in Zoetermeer.

De resultaten en geleerde lessen die tot nu toe bekend zijn vanuit de regionale conferentie zijn als volgt:

- Voorkomen schooluitval en thuiszitten.
- Verbinding school en thuis; wat op school is geleerd, wordt thuis voortgezet en andersom.
- Betrokkenheid ouders en mede hierdoor ook zicht op onderliggende problematiek.
- Gestimuleerd worden breder te kijken en elkaar écht te begrijpen waardoor buiten kader gezocht kan worden naar oplossingen.
- Samenwerking tussen verschillende scholen in de regio is verstevigd (SBO als expertisecentrum).
- Heldere communicatie naar ouders en andere betrokkenen is helpend.
- Vooraf doelen stellen is noodzakelijk, maar ook bijsturen waar nodig.
- Lagere kosten jeugdhulp; geen losse 'shadow' indicaties meer, begeleidingstrajecten zijn verkort en als jeugdhulp nodig is dan kortere wachttijden (drempelverlagend voor ouders waardoor verergering wordt voorkomen).
- Nadelen binnen de bedrijfsvoering/facturatie; bekostiging per leerling hierdoor is bredere inzet niet mogelijk of kan niet worden gefactureerd als leerling niet aanwezig is terwijl er daarbuiten ook werk te doen is.

Zie bijlage 3 voor de gedetailleerde beschrijving van de praktijkvoorbeelden aan de hand van posters.

Bekostiging zorg-onderwijsaanbod in Haaglanden

De bekostigingssystematiek is ook nog volop in beweging. In de praktijk worden hiervan voor- en nadelen ondervonden, zoals hierboven beschreven.

De volgende constructies komen voor:

- Specifiek voor de Haagse scholen (SO, VSO en OPDC) geldt dat de samenwerkingsverbanden voor passend onderwijs voor schooljaar 2023-2024 hebben aanbesteed. Het betreft hier ambulante begeleiding, persoonlijke verzorging, shadow begeleiding en jeugdcoach, die nader zijn beschreven in bijlage 4.
- Voor SBO Avontuur geldt een opdrachtovereenkomst vanuit de gemeente Den Haag waarna door gemeente Den Haag een verrekening plaatsvindt met andere gemeenten waar de kinderen woonachtig zijn.
- Voor SBO Laurentius in Delft subsidieert de gemeente Delft en draagt het samenwerkingsverband voor passend onderwijs bij.
- Voor SO cluster 4 LKO De Musketier subsidieert de gemeente Zoetermeer en draagt ook hun samenwerkingsverband voor passend onderwijs bij.
- Voor SO en VSO in Delflanden en Westland vindt betaling via declaratie o.b.v. individuele beschikking van de jeugdhulp plaats.
- VSO cluster 4 in Delflanden wordt via impulsgelden/subsidie van het samenwerkingsverband voor passend onderwijs gefinancierd.

In Haaglanden zijn er verschillen in de kostprijs en verdeelsleutel tussen gemeenten en samenwerkingsverbanden voor passend onderwijs voor ondersteuning/jeugdhulp op de scholen. Binnen de scholen cluster 3 wordt soms wel en soms niet vanuit de WLZ bijgedragen.
Daarbij krijgen de regioscholen bekostiging per leerling vanuit het Rijk en soms aanvullend vanuit het samenwerkingsverband voor bijvoorbeeld extra ondersteuning of arrangementen voor specifieke leerlingen of groepen van leerlingen vanuit het passend onderwijs.

5. Voorstel duurzame oplossingen

Wat maakt dat we het anders willen aanpakken?

Op dit moment bedenken we oplossingen binnen onderwijs (samenwerkingsverband passend onderwijs) of jeugdhulp (Haaglanden). Er zijn schotten. Veelal gaan we van pilot naar pilot in plaats van te werken aan duurzame oplossingen. Kortom, in de praktijk blijkt dat werken vanuit waar je heen wil nog niet zo eenvoudig is.

Op de regionale conferentie 'bewogen en bevlogen' van 5 oktober 2023 is vanuit de Werkagenda inclusief onderwijs 2035 en de Hervormingsagenda jeugdhulp één gezamenlijke visie en missie en een aantal leidende samenwerkingsprincipes geformuleerd. Zie bijlage 5 voor het verslag hiervan en van de Ontwikkeltafels in 2023.

Gezamenlijk visie onderwijs en jeugdhulp: waar werken we naar toe?

1. Samenwerking tussen de jongere, ouders, docenten en hulpverleners staat centraal
2. Inclusieve (leer)omgeving en dus diversiteit omarmen
3. Gelijke kansen voor alle kinderen*
4. Opvoeden en opgroeien gaat met vallen en opstaan
5. Alle kinderen ontwikkelen zich optimaal/naar vermogen**
6. Goede kwaliteit van onderwijs (effectief onderwijs)
7. Goed is goed genoeg***

- * Gelijke kansen wel door ongelijk investeren. Juist niet door alles hetzelfde te doen of dezelfde aanpak.
- ** Niet elk kind kan zich optimaal ontwikkelen, maar in ieder geval naar vermogen. Het woord 'optimaal' komt uit werkagenda inclusief onderwijs.
- *** Goed is goed genoeg', staat op gespannen voet met 'inclusieve omgeving' en er wordt opgemerkt dat 'goed is goed genoeg' wel goed past om toenemende prestatiedruk wat te keren. En met het door blijven behandelen.

Gezamenlijke missie onderwijs en jeugdhulp; wat staat ons te doen? En hoe ver gaan we?

1. *Niet elke kwetsbaarheid vraagt om ondersteuning*
   Ideaal zou zijn om 'aan alle individuele behoeften van kinderen tegemoet te komen', maar dit is niet de gezamenlijke missie.
2. *'Thuis nabij': extra behoeften in reguliere setting*
   Dit is onze opdracht, maar voor sommige kinderen kan het niet anders dan dat deze kinderen met 'extra behoefte naar andere setting' gaan.
3. *Onderwijszorgcontinuüm (geen 'harde knip')*
   Niemand wil meer 'dekkend onderwijsaanbod en een ondersteuningsaanbod ('harde knip')' zoals het nu is georganiseerd.

Gezamenlijke leidende principes over de samenwerking onderwijs en jeugdhulp

- Uitgaan van mogelijkheden! En perspectief bieden.
- Curatief -> preventief, waarbij curatief er ook altijd moet zijn.
- Individueel -> collectief
- Leren van en met elkaar

Tijdshorizon bias
"We overschatten wat we op korte termijn kunnen bereiken en onderschatten wat er op lange termijn mogelijk is!"

Hoe ziet onderwijs en zorg eruit als je mag dromen?

- Jongeren en ouders zijn experts. Beslis samen!
- Wijkgericht; context en populatie is van belang. En dus ook de samenwerking tussen school en het preventieve aanbod.
- Werken vanuit het collectief en dus kennis en kunde in groepssetting brengen, eventueel kleinere klassen met schil van deskundigen daaromheen.
- Om kinderen binnenboord te houden, blijft maatwerk nodig. Zo kun je speciaal onderwijs niet wegdenken, dit blijft altijd nodig.
- Financieel ontschotten (alles in één budget).
- Collectieve bekostiging, bijvoorbeeld fte financieren. Dat biedt meer flexibiliteit om te doen wat nodig is!

6. Resultaten project, conclusie en vervolg

Wat heeft het project grensverkeer van leerlingen opgeleverd?

Inzicht

Er is inzicht in grensverkeer van leerlingen op regioscholen. Op SBO, (V)SO en praktijkonderwijs in Haaglanden komt bijna 100% van alle leerlingen uit Haaglanden. Als leerlingen van buiten Haaglanden komen, komen deze leerlingen uit Lansingerland, Rotterdam, Gouda of omgeving. Binnen Haaglanden is er grensverkeer van leerlingen tussen gemeenten. Het minst bij leerlingen SBO en het meest bij leerlingen VSO cluster 4.

Overzicht

We hebben overzicht in het huidige zorg-onderwijsaanbod in Haaglanden. De beweging van individuele naar collectieve jeugdhulp op SBO, (V)SO en praktijkscholen in de regio Haaglanden is in volle gang. Het is alleen niet overal collectief georganiseerd en afhankelijk van waar je woont of waar je school staat.

Uitzicht

Samenwerkingsverbanden voor passend onderwijs, gemeenten en jeugdhulpaanbieders willen zich niet alleen richten op collectieve ondersteuning/jeugdhulp op de regioscholen, maar dit in samenhang met de inzet vanuit passend onderwijs bezien. Denk daarbij aan beweging naar meer voorlichting/preventie en normaliseren in plaats jeugdhulp en dus de mogelijkheid om de reikwijdte van de jeugdhulp te begrenzen.

Conclusie

In 2023 is gewerkt aan het maken van éénduidige afspraken tussen lokale teams en scholen. Dit doel is deels gerealiseerd, maar nog niet overal. Daarbij is in beeld gebracht welke dilemma's we tegenkomen die implementatie in de weg staan. We hebben meer tijd nodig om het oorspronkelijke doel te realiseren.

Ook is gepoogd tot een vereenvoudiging van de financiering van onderwijs-zorgaanbod in Haaglanden te komen. Het blijkt dat er behoefte is vanuit gemeenten en samenwerkingsverbanden voor passend onderwijs om tot duurzame oplossingen voor dit vraagstuk te komen en breder met elkaar te kijken. Niet alleen naar collectieve ondersteuning/jeugdhulp op scholen, maar ook wat er vanuit passend onderwijs wordt ingezet. Dus het gehele palet, ook wel 'onderwijszorgcontinuüm' genoemd. Dus zorg naar onderwijs, onderwijs naar zorg en combinatie van zorg en onderwijs. Dit sluit ook aan bij onze gezamenlijke opgave vanuit de hervormingsagenda jeugd en de werkagenda inclusief onderwijs 2035. Belangrijk is dat gemeenten, samenwerkingsverbanden voor passend onderwijs (regioscholen) en jeugdhulpaanbieders gezamenlijk hierin optrekken.

Aanvullende opbrengst is dat de samenwerkingsverbanden voor passend onderwijs in Haaglanden elkaar regelmatig ontmoeten via de Ontwikkeltafels en zich gezamenlijk ontfermen over grensverkeer van leerlingen.

Vervolg

Het project is dus nog niet klaar. Het vraagt om een vervolg, waardoor de werkagenda inclusief onderwijs 2035, Regiovisie Jeugdhulp Haaglanden 2021-2026 en de Hervormingsagenda jeugd kunnen worden samengebracht.

Het voorstel voor directeurenoverleg wordt om het project 'grensverkeer van leerlingen' te verlengen (eerdere doel 1), verder uit te werken en te verbreden (eerdere doel 2) tot en met 2024. Dat wil zeggen:

1. Het verlengen van een deel 1 van de oorspronkelijke opdracht met als doel te komen tot éénduidige afspraken over de ondersteuning en toeleiding van leerlingen tussen scholen en lokale teams.
2. Het verbreden en verder uitwerken van deel 2 van de oorspronkelijke opdracht met als doel dat gemeenten samen met de samenwerkingsverbanden voor passend onderwijs in Haaglanden een verkenning doen naar duurzame oplossingen voor het organiseren van collectieve ondersteuning/jeugdhulp in samenhang met inzet vanuit passend onderwijs (basisondersteuning, extra ondersteuning) op regioscholen (SBO, SO en VSO cluster 3 en praktijkscholen) in Haaglanden aan de hand van de volgende principes:
    - Van individueel naar collectief (gelijke kansen en inclusief/'thuisnabij').
    - Van curatief naar preventief, waarbij curatief er altijd moet zijn.
    - Niet elke kwetsbaarheid vraagt om ondersteuning ('goed is goed genoeg').
    - Samenwerking tussen jongere, ouders, docenten en hulpverleners staat centraal.
    - Leren van en met elkaar.
    - Eenvoudige administratie.
    - Beschikkingsvrije fte financiering.
    - Toewerken naar één budget van gemeenten en samenwerkingsverbanden voor passend onderwijs.

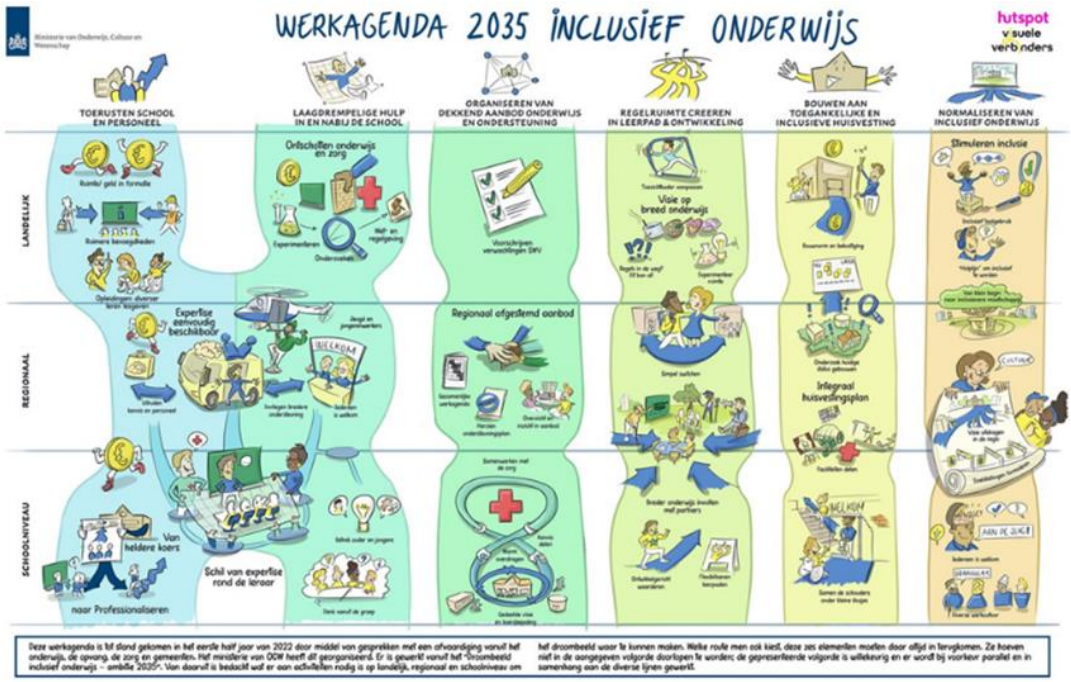

Bijlage 1: Samenwerkingsverbanden en schaalniveau van samenwerking met gemeenten

De regio Haaglanden beslaat tien gemeenten, vijf samenwerkingsverbanden passend primair onderwijs (po), vijf samenwerkingsverbanden passend voortgezet onderwijs (vo) en meerdere mbo-instellingen. De samenwerkingsverbanden passend onderwijs (swv) zijn bij wet ingedeeld over bepaalde postcodes.

Figuur 1 Samenwerkingsverbanden primair onderwijs provincie Zuid-Holland

In figuur is zichtbaar hoe de tien samenwerkende gemeenten zich verhouden tot de samenwerkingsverbanden passend primair onderwijs. Op deze figuur is ook te zien dat niet alle gemeenten die vallen onder de vijf samenwerkingsverbanden ook onderdeel zijn van de regio Haaglanden. Zo valt bijvoorbeeld Wassenaar onder de regio Haaglanden voor jeugdhulp, maar valt Wassenaar voor het samenwerkingsverband in een regio buiten Haaglanden. Een figuur van de samenwerkingsverbanden passend voortgezet onderwijs ziet er ongeveer vergelijkbaar uit.

In de regio Haaglanden zijn dus meerdere samenwerkingsverbanden/-regio's actief, die het passend onderwijs verzorgen in dat gebied. De gemeenten Den Haag, Rijswijk en Leidschendam-Voorburg zijn een samenwerking aangegaan met de samenwerkingsverbanden SPPOH en ZHW. De gemeenten Delft, Pijnacker-Nootdorp en Midden-Delfland zijn een samenwerking aangegaan met PPO Delflanden en VO Delflanden. Onderdeel van dat samenwerkingsverband is ook Lansingerland, dat buiten regio Haaglanden ligt. Gemeente Zoetermeer werkt samen met samenwerkingsverband Zoetermeer, omdat dit samenwerkingsverband zich richt op kinderen uit Zoetermeer.

Elke samenwerkingsregio in de regio Haaglanden vult een passende plek voor ieder kind op een andere manier in. Om de samenwerking in de verschillende regio's te regelen is zowel in de Jeugdwet als de Wet passend onderwijs vastgelegd dat gemeenten en samenwerkingsverbanden een op overeenstemming gericht overleg (OOGO) moeten voeren. In de regio Haaglanden voert daarom elke gemeente met hun betrokken samenwerkingsverband een OOGO-overleg.

Samenwerking onderwijs en jeugdhulp vindt op verschillende schaalniveaus plaats.

Lokaal - LEA

Iedere gemeente voert gesprekken met scholen (en schoolbesturen) en maatschappelijke partners via een lokale educatieve agenda (LEA), waarin gezamenlijke afspraken met betrekking tot het onderwijs- en jeugdbeleid zijn vastgelegd.

Sub-regionaal – OOGO (Op Overeenstemming Gericht Overleg)

Gemeenten voeren in sub-regionaal verband periodiek gesprekken met de samenwerkingsverbanden, schoolbesturen en gemeenten in die regio, die gaan o.a. over het ontwikkelen van een dekkend onderwijs – jeugdhulp aanbod en financiering hiervan en afspraken over de inzet van professionals, zoals lokale teams, jeugdgezondheidszorg en schoolmaatschappelijk werk. Dit noemen we het OOGO, het op overeenstemming gericht overleg. Daarbij zijn er netwerkbijeenkomsten en is er een kennis- en leernetwerk om kennis te delen en inspiratie op te doen.

Sub-regionaal – beleidsoverleg Jeugdgezondheidszorg H8

Specifiek ten aanzien van de jeugdgezondheidszorg heeft H8 een regionaal beleidsoverleg waar afspraken met de scholen opgepakt kunnen worden.

Regionaal – RMC en werkgroep vsv (voortijdig schoolverlaten)/ 'aansluiting mbo sociaal domein'

Binnen de RMC-regio[2] werken samenwerkingsverbanden VO (Zuid-Holland-West, Zoetermeer, Westland en Delflanden), mbo's (ROC Mondriaan, mbo Rijnland, Lentiz, Albeda, Yuverta) en gemeenten in Haaglanden samen om (problematisch) schooluitval te voorkomen. Ook vindt er in de regionale vsv-werkgroep 'aansluiting mbo-sociaal domein' een concrete uitwerking plaats betreffende mbo. Deze werkgroep bestaat uit vertegenwoordigers vanuit mbo's, samenwerkingsverbanden vo en gemeenten (jeugdhulp en onderwijs en de komende periode ook werk en inkomen en wmo).

Regionaal – Jeugdhulp Haaglanden

Binnen Haaglanden werken negen gemeenten (Delft, Den Haag, Leidschendam-Voorburg, Pijnacker-Nootdorp, Midden-Delfland, Wassenaar, Westland en Zoetermeer) samen binnen de jeugdhulp ten aanzien van inkoop (via Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden), beleid en op sommige terreinen binnen de uitvoering van jeugdhulp (bijvoorbeeld Jeugdbescherming en jeugdreclassering).

[2] Voorschoten, deze gemeente wordt vertegenwoordigd in de aanpalende RMC-regio.

Bijlage 2: Toelichting op termen als SBO, SO, VSO en praktijkonderwijs

Scholen zijn vanuit passend onderwijs verantwoordelijk om alle leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben een goede onderwijsplek te bieden. Hiervoor werken reguliere en speciale scholen samen in samenwerkingsverbanden. Zie bijlage 1 voor welke samenwerkingsverbanden in de regio Haaglanden actief zijn.

Leerlingen die speciale of intensieve begeleiding nodig hebben, kunnen naar het speciaal onderwijs. Wat is SBO en (V)SO?

- SBO, speciaal basisonderwijs is voor leerlingen met lichte problematiek waarvoor de reguliere basisschool onvoldoende ondersteuning kan geven.
- (V)SO, (voortgezet) speciaal onderwijs is voor kinderen met een zwaardere ondersteuningsbehoefte. Dit zijn meestal leerlingen met een beperking, ziekte of stoornis. Hier wordt onderscheid gemaakt tussen clusters, te weten:
    - Cluster 1: blinde, slechtziende leerlingen;
    - Cluster 2: dove, slechthorende leerlingen of met een taal-spraakontwikkelingsstoornis;
    - Cluster 3: lichamelijk gehandicapte en/of verstandelijk gehandicapte en langdurig zieke leerlingen (somatisch);
    - Cluster 4: kinderen met psychische stoornissen en gedragsproblemen.

Cluster 3 en 4 scholen zijn onderdeel van de samenwerkingsverbanden passend onderwijs. Cluster 1 en 2 zijn landelijk georganiseerd.

Een andere specifieke vorm van onderwijs is het OPDC, orthopedagogisch didactisch centrum, soms ook Flexcollege genoemd. Het OPDC/Flexcollege is sterk gericht op maatwerktrajecten. De ondersteunings- en onderwijsbehoefte van de leerling is leidend en niet het onderwijsaanbod. Leerlingen waarvoor de reguliere scholen geen of niet langer een passend aanbod hebben, ontvangen modules op maat.

Praktijkonderwijs is een vorm van voortgezet onderwijs voor leerlingen met een lager IQ, die veel begeleiding nodig hebben in kleine klassen. Deze leerlingen worden voorbereid op praktisch en eenvoudig werk of om verder te leren op het mbo-2.

Bijlage 3: overzicht praktijkvoorbeelden

OJA - Shadow begeleiding

(De Strandwacht & gro-up jeugdhulp)

REGIONALE CONFERENTIE
BEWOGEN EN BEVLOGEN

De aanleiding

- veel verschillende jeugdhulpverleners/ gezichten binnen de school
- lang wachten op start jeugdhulp
- er zijn naast gro-up meerdere aanbieders die OJA bieden binnen de school

De kern van de samenwerking

- inzet van OJA als leerling meer nodig heeft dan cluster 4 kan bieden
- aanleren vaardigheden zodat leerling verder kan zonder extra hulp
- maatwerk w.b. inhoud & uren
- plan met doelen (ouders, orthopedagoog, leerkracht, jeugdhulpverlener korte lijntjes)
- elke 6 weken evaluatie

Resultaten

- OJA verbindt thuis en school
- jeugdhulpverlener komt ook thuis, betrekt ouders
- beter zicht op onderliggende problematiek
- 1 lijn school & thuis t.b.v. nieuw geleerd gedrag
- inzet hulpverlening meer effectief en duurzaam
- fijne samenwerking tussen professionals onderwijs & jeugdhulp

Wijze lessen

- heldere communicatie naar ouders over stappen (intake, evaluaties, betrokkenen) in OJA traject
- rapportages tegelijk inzichtelijk maken voor alle betrokkenen ter voorkoming van ruis

Pilot Onderwijs & Jeugdhulp

(LKO de Musketier & gro-up jeugdhulp)

REGIONALE CONFERENTIE
BEWOGEN EN BEVLOGEN

De aanleiding

- veel verschillende jeugdhulpverleners/ gezichten binnen de school
- afstemming tussen school en jeugdhulp moeizaam
- weinig kennis van elkaars werkwijze & visie
- lang wachten op start jeugdhulp waardoor verergering problematiek

De kern van de samenwerking

- onderwijs & jeugdhulp onder 1 dak in 1 team
- 1 fte jeugdhulp gedetacheerd binnen de school
- plan met doelen (ouders, school en jeugdhulp korte lijntjes)
- ruimte om te doen wat nodig is, b.v.;
  - individuele begeleiding sociaal-emotioneel & gedrag
  - klas-observaties
  - coaching leerkrachten

Resultaten

- tot nu 15 leerlingen individueel begeleid
- diverse consultatie & coaching aan onderwijsprofessionals
- geen losse 'shadow' indicaties meer
- snellere start hulpverlening
- drempel voor jeugdhulp verlaagd voor leerling en ouders
- begeleidingstrajecten verkort
- kortere lijntjes tussen ouders, school en jeugdhulpverlener
- vorming van gezamelijke visie & aanpak

Wijze lessen

- afstemmen in taal, visie en verwachtingen om elkaar écht te begrijpen
- continue blijven zoeken naar middenweg

OJA - Ambulante begeleiding

(De Blokpoelschool & gro-up jeugdhulp)

REGIONALE CONFERENTIE
BEWOGEN EN BEVLOGEN

De aanleiding

- lang wachten op start jeugdhulp
- school weet zelf goed wat nodig is, intake bij CJG overbodig
- keuze voor 1 jeugdhulpaanbieder die OJA biedt binnen de school

De kern van de samenwerking

- er is 12 uur inzet jeugdhulpverlening p.w. beschikbaar
- maatwerk w.b. inhoud & uren
- coachend, begeleidend, therapeutische interventies
- trajecten van 10 weken, verlenging indien nodig
- ± 30 leerlingen per schooljaar
- plan met doelen

Resultaten

- schoolgerelateerde jeugdhulp werkt drempelverlagend voor ouders
- voorkomen schooluitval
- individuele aandacht voor kinderen

Wijze lessen

- vooraf goed afstemmen en doelen afbaken
- afstemmen met de thuissituatie is helpend
- groepsgerichte activiteiten zijn helpend
- nadeel OJA; op naam van leerling gefactureerd; bredere inzet hierdoor lastig
- als leerling afwezig is, kunnen uren niet gefactureerd worden, ondanks (voor de school) nuttige invulling van de uren

Onderwijs-Zorggroepen Delft

(Herman Broerenstichting & Ipse de Bruggen)

REGIONALE CONFERENTIE
BEWOGEN EN BEVLOGEN

De aanleiding

- zorg in onderwijs

De kern van de samenwerking

- op locatie Delft 4 'onderwijs-zorggroepen'
- ± 8 leerlingen per groep
- doelgroep: ernstige meervoudige beperking
- per groep 1 leraar, 1 onderwijsassistent én 1 zorgmedewerker van Ipse
- ouders bekostigen 2 dagdelen vanuit WLZ of jeugdwet

Resultaten

- we voorzien hiermee zowel in de onderwijs- als zorgbehoeften

Wijze lessen

- hierdoor is het mogelijk deze doelgroep onderwijs te bieden

De Ontdekkers

(SBO Het Avontuur en Prodeba)

REGIONALE CONFERENTIE
BEWOGEN EN BEVLOGEN

De aanleiding

- onduidelijk welke onderwijssetting beste past; zowel onderwijs als zorgvraag op voorgrond

De kern van de samenwerking

- onderwijsgroep (klas) met 14 leerlingen, waarvan 5 observatieplekken
- observatieleerlingen doorlopen een traject van 13 tot 20 weken voor een passend advies gover de ondersteuningsbehoefte
- leerkracht (1fte) en jeugdhulpverlener (1fte) op de groep met op de achtergrond gedragsdeskundige en trajectbegeleider betrokken bij hele proces van plaatsing tot uitplaatsing
- ouders belangrijk onderdeel in het proces en nauw betrokken
- gezamenlijk streven dat elk kind een passende onderwijs(zorg)plek ontvangt

Resultaten

- inmiddels 20 leerlingen plek gegeven, waarvan 17 uitgeplaatst naar passende vervolgplek
- voorkomen dat leerlingen vastlopen en thuis komen te zitten
- samenwerking tussen jeugdhulp en onderwijs verstevigd
- samenwerking tussen verschillende scholen in de regio verstevigd
- lagere kosten door inzet van 1 jeugdhulpverlener

Wijze lessen

- de samenwerking zorgt voor een bredere kijk op Passend Onderwijs
- buiten de kaders denken en op zoek naar andere oplossingen zorgt voor mogelijkheden en kansen voor het kind in het onderwijs
- constant kritisch op het proces en aanpassen wanneer nodig blijkt

‘t Kraaienest

(‘t Kraaienest (V)SO ZML, KDC Kleurrijk en Ipse de Bruggen)

REGIONALE CONFERENTIE
BEWOGEN EN BEVLOGEN

De aanleiding

- optimale ontwikkeling en ondersteuning van de leerlingen (ook van KDC Kleurrijk)

De kern van de samenwerking

- inzet van ambulante medewerkers zorg ± 3FTE per jaar
- op basis van aanvraag zorguren/dagdelen
- ± 25/30 kinderen per jaar
- maatwerk zodat de leerling beter in staat is onderwijs te volgen in een (kleine) groep
- inzet van therapeuten (logo, fysio, ergo) voor de individuele leerling
- gezamenlijkheid in de ondersteuning, korte lijntjes tussen school, ouders en therapeuten
- inzet van leerkracht 1 dag in de week in KDC Kleurrijk, gericht op individuele instructie

Resultaten

- mogelijkheid voor meer maatwerk
- leerlingen volgen beter het onderwijs
- groter welbevinden
- meer ontwikkeling op sociaal emotionele competenties

Wijze lessen

- het belang van een goed plan en goede afspraken
- relatie op de werkvloer doet ertoe
- door fysiek ontmoeten ontstaan de beste ideeën
- schot financiering & regelgeving onderwijs/zorg houden ontwikkeling tegen
- wens om Inzet bij KDC uit te breiden naar een stevigere samenwerking waardoor ondersteund kan worden bij onderwijs in zorg en het voorbereiden van kinderen voor een evt. overstap naar onderwijs
- door personeels tekorten, minder inzet dan gewenst

Pilot: Adventure school Pleysier College Delft

(Pleysier College Delft & 2sur5)

REGIONALE CONFERENTIE
BEWOGEN EN BEVLOGEN

De aanleiding

- verstevigen van het pedagogisch klimaat gebaseerd op de methodiek van 2sur5

De kern van de samenwerking

- schooljaar '21-'22
- alle klassen 3x per jaar groepsvormende activiteiten op locatie, begeleid door school en 2sur5
- 2 dagdelen p.w. coaches van 2sur5 aanwezig op school om mentoren te ondersteunen in de begeleiding van klassen

Resultaten

- succesvol voor enkele klassen
- duidelijkheid over welke behoefte school heeft, nl. extra ondersteuning voor:
  - individuele leerlingen
  - enkele groepen leerlingen

Wijze lessen

- school heeft behoefte aan een samenwerking met een jeugdhulppartner
- het belang van het verstevigen en vastleggen van het pedagogisch klimaat
- we doen het al goed, maar het kan nog beter

Bijlage 4: Onderwijs Jeugd Arrangementen schooljaar 2023-2024 Den Haag

Beschrijving van de Onderwijs Jeugd Arrangementen (oja) in Den Haag, Rijswijk en Leidschendam-Voorbug (H3).

Ambulante begeleiding cluster 4

Het OJA Ambulante begeleiding cluster 4 betreft de directe begeleiding van een leerling gericht op gedragsregulatie en/of emotieregulatie, bij prikkelverwerkingsproblemen en werkhoudingsproblemen. De begeleiding is in principe buiten de klas en is gericht op het behalen van gedragsdoelen die in relatie staan met – of voorwaardelijk zijn voor – het behalen van onderwijsdoelen. Met de interventie van een ambulant begeleider heeft de leerling het perspectief binnen een relatief kort af te bakenen tijdsperiode, op zelfstandige wijze te kunnen deelnemen aan het onderwijs en zich te handhaven in het groepsproces.

Persoonlijke verzorging cluster 3

Persoonlijke verzorging is gericht op het bieden van ondersteuning aan jeugdigen die vanwege een beperking in de vorm van een verstandelijke of meervoudige beperking, lichamelijke beperking en/of (progressieve) somatische aandoening behoefte hebben aan extra ondersteuning op verzorgingsgebied. Het uitgangspunt is het opheffen van zelfzorgtekorten of het stimuleren van zelfredzaamheid bij algemene dagelijkse levensverrichtingen (ADL), zodat de jeugdige het onderwijs kan volgen en niet belemmerd wordt in diens ontwikkeling.

Jeugdcoach cluster 4 VO

De jeugdcoach is gericht op het geven van zowel kortdurende als langdurige methodische interventies met als doel nieuwe vaardigheden aan te leren en in te slijpen en bijdraagt aan de ontwikkeling van zelfredzaamheid. Dit kan onder andere gericht zijn op: gedragsproblemen, zelfbeeld, agressie- of emotieregulatie, verminderen van (school)angst, structurering, sociale vaardigheden, communicatieve vaardigheden, inzicht en reflectievermogen (bijvoorbeeld bij een angstige leerling, samen met de leerling een instantie bellen op het moment dat de leerling dit niet durft, of met de leerling mee naar de stageplaats of sportvereniging).

Shadow begeleiding cluster 3 en cluster 4

De directe begeleiding van een individuele leerling in de onderwijssetting cluster 3-4 is gericht op vergroten van zelfstandigheid en aansluiten bij het onderwijsaanbod door ondersteuning gericht op het leren omgaan met emoties, ondersteuning bij sociaal-emotionele problematiek en werkhouding;Het betreft in een aantal scholen ook specifieke begeleiding (ABA-training) van (verstandelijk beperkte) leerlingen met autisme.

Onderwerp: **Samenvatting Deeltafel onderwijs en jeugdhulp**
Datum: 20 april 2023

Deelnemers: ongeveer 50 deelnemers, variërend van jeugdhulpaanbieders, gemeenten, Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden en samenwerkingsverbanden passend onderwijs.

Onder begeleiding van: Laura van der Hulst (Gemeente Delft) en Brenda Verhoek (Programmabureau Haaglanden Jeugdhulp).

Impressie van de deeltafel onderwijs en jeugdhulp

Aan de deeltafel wordt actief gereageerd via chat, met handjes opsteken en stempels zetten op het onderzoek naar regionale vraagstukken op het snijvlak van onderwijs en jeugdhulp. Het onderwerp onderwijs en jeugdhulp leeft bij de deelnemers!

Er wordt vooral input geleverd over hoe zorg- en onderwijsaanbod eenvoudiger te financieren. Ervaringen van jeugdhulpaanbieders die actief zijn op de scholen in Haaglanden en Holland Rijnland worden gedeeld. Meerdere deelnemers geven zich op voor het project over grensverkeer van leerlingen in Haaglanden. In 2023 wordt hier in Haaglanden toegewerkt naar het maken van bestuurlijke afspraken in het eerste kwartaal 2024 over grensverkeer van leerlingen op het vlak van vereenvoudiging van de financiering van zorg-onderwijs en samenwerking lokale teams en scholen.

Mocht je het gehele rapport willen lezen, kijk dan op www.jeugdhulphaaglanden.nl.
Heb je vragen of wil je meedoen aan het project mail Brenda Verhoek via b.verhoek@pijnacker-nootdorp.nl.

Belangrijkste punten uit de deeltafel

- De voorkeur gaat uit naar collectief financieren (populatie- of beschikbaarheidsbekostiging) van zorg- en onderwijsaanbod en niet naar individueel financieren (pxq). Dit past beter bij maatwerk en het flexibel kunnen leveren van jeugdhulp op de scholen.
- De reguliere inkoopsystematiek in Haaglanden heeft de voorkeur boven een aparte aanbesteding.
- Route naar individuele hulp via lokale teams, huisartsen of JGZ moet mogelijk blijven. Dus collectieve jeugdhulp vervangt de individuele jeugdhulp niet!
- Aandacht wordt gevraagd voor de administratieve lasten bij aanbieders. Dus liever niet per school, per leerling een aparte administratie bijhouden of verantwoording moeten leveren over preventieve ondersteuning. Kortom, hoe kunnen we de administratieve lasten beperken?
- Hoe zorgen we ervoor dat niet alles via formele jeugdhulpaanbod wordt opgelost, maar ook preventief en normaliserend.

Figuur 1 Samenwerkingsverbanden primair onderwijs provincie Zuid-Holland

- Wie bepaalt wat nodig is? werd in de chat gesteld en moet nog verder uitgewerkt worden. Hoe gaan we om met toeleiding en mandaat?
- Het vraagt investeringen van jeugdhulp en ook van scholen (samenwerkingsverbanden). Laten we hierin samen optrekken.
- Samenwerking tussen lokale teams en scholen roept in deze deeltafel nog minder reacties op en gaan we nog verder uitwerken met de lokale teams in Haaglanden.
- De deelnemers blijven graag op de hoogte van de vorderingen van de opdracht en het onderzoek. Bijvoorbeeld via een fysieke ontwikkeltafel in het najaar of via de conferentie van 5 oktober.

Regionale conferentie 'bewogen en bevlogen', 5 oktober 2023

Verdiepende sessie van individuele naar collectieve jeugdhulp op school

Hoe komen we van pilots naar duurzame oplossingen?

Workshop is georganiseerd door het samenwerkingsverband voor passend onderwijs Zuid-Holland West (Inez van Laarhoven, beleidsmedewerker) en Programmabureau Jeugdhulp Haaglanden (Brenda Verhoek, implementatiemanager grensverkeer van leerlingen).

Wat gaan we doen? -> Gezamenlijke visie

Vanuit de hervormingsagenda jeugd en inclusief onderwijs komen we tot één gezamenlijk visie.
Dit is in volgorde van belangrijkheid door de zaal als volgt:

1. Samenwerking tussen de jongere, ouders, docenten en hulpverleners staat centraal
2. Inclusieve (leer)omgeving en dus diversiteit omarmen
3. Gelijke kansen voor alle kinderen*
4. Opvoeden en opgroeien gaat met vallen en opstaan
5. Alle kinderen ontwikkelen zich optimaal/naar vermogen**
6. Goede kwaliteit van onderwijs (effectief onderwijs)
7. Goed is goed genoeg***

** gelijke kansen wel door ongelijk investeren. Juist niet door alles hetzelfde te doen of dezelfde aanpak.*
niet elk kind kan zich optimaal ontwikkelen, maar in ieder geval naar vermogen. Het woord 'optimaal' komt uit werkagenda inclusief onderwijs.
***'Goed is goed genoeg', staat op gespannen voet met 'inclusieve omgeving' en er wordt opgemerkt dat 'goed is goed genoeg' wel goed past om toenemende prestatiedruk wat te keren. En met het door blijven behandelen.*

Wat gaan we doen? -> Gezamenlijke missie; hoe ver gaan we?

De mensen in de zaal vinden het moeilijk om te kiezen. Ze komen bij het kiezen uit twee stellingen tot de volgende gezamenlijke missie ofwel opdracht:

4. Niet elke kwetsbaarheid vraagt om ondersteuning
   Ideaal zou zijn om '*aan alle individuele behoeften van kinderen tegemoet te komen*', maar dit is niet de gezamenlijke missie.
5. 'Thuis nabij': speciale behoeften in reguliere setting
   Dit is onze opdracht, maar voor sommige kinderen kan het niet anders dan dat deze kinderen met '*speciale behoefte in speciale setting*' gaan.
6. Zorg-onderwijs continuüm (geen 'harde knip')
   Niemand wil meer 'dekkend onderwijs- en ondersteuningsaanbod ('harde knip')' zoals het nu is georganiseerd.

Conclusie: we hebben een gezamenlijke visie en missie van onderwijs en jeugdhulp.
Hierover zijn we het eens.

Hoe gaan we het doen? -> gezamenlijke principes

- Uitgaan van mogelijkheden! En perspectief bieden.
- Curatief -> preventief, waarbij curatief er ook altijd moet zijn.
- Individueel -> collectief
- Leren van en met elkaar

Tijdshorizon bias
"We overschatten wat we op korte termijn kunnen bereiken en onderschatten wat er op lange termijn mogelijk is!"

Hoe volg je je droom? -> PRAKTIJKVOORBEELD
Peter van den Oever van de Musketier, Nicole Hofman van Gro-up en Gina bij de Vaate van de gemeente Zoetermeer inspireren de zaal in de vorm van een panelgesprek.

Wat zie je bij leerlingen?
Peter van den Oever van de Musketier vertelt: "Op het moment dat je bij ons in school stapt, dan ben je juf of meester, ook als (gedetacheerd) jeugdhulpverlener. Je bent één van de school. Voor leerlingen én ouders dus een lage drempel. Als je vanuit school zegt, "extra ondersteuning is nodig" dan is dat ook legitiem. We hebben nu minder lange wachttijden. Wachttijden belemmerden wat we nodig hebben als school."

Wat doe je op deze school?
Nicole Hofman van Gro-up antwoordt: "jeugdhulpverleners zijn gedetacheerd en 'doen wat nodig is' in nauwe afstemming met school. Dat varieert per klas, dat is maatwerk. Soms krijgt een leerling individuele ondersteuning of gedragstraining. Soms wordt een leerling apart even tot rust gebracht na een lange taxirit, zodat de klas wél kan starten met het lesprogramma. Na het lesrooster is er ruimte om leerkrachten te coachen of samen een plan te maken voor een specifieke leerling. Het is heel breed wat we doen. Dat kan doordat we onderdeel zijn van de school. Het begint met lef en vertrouwen!"

Welke stappen zijn gezet?
- Gina bij de Vaate van de gemeente Zoetermeer: "vanwege de nauwe samenwerking die de gemeente heeft met de scholen, weet je wat er speelt en wat er nodig is. Op basis van de samenwerking is een veldonderzoek uitgezet binnen de SO/SBO scholen. Je moet het met elkaar doen, dan kan je het ook echt realiseren." Nicole Hofman vult aan: "de gemeente heeft breed gekeken." Peter van den Oever noemt nog: "we hebben gedacht vanuit de inhoud. Vroeger waren er veel shadows in de klas, maar wat willen we nu eigenlijk?"
- Trudie Klooster (swv VO Delflanden) stelt een vraag: "hoe zit het met effectmeting? Zie je met dit initiatief ook op financieel vlak dat je vooruitgang boekt?" Peter van den Oever antwoordt: "verwijzingen naar individuele jeugdhulp neemt nu af. Dat zien we. Aantal kinderen dat het niet redt op school, dat hebben we ook weten te verminderen. Dat hebben we ook aangetoond naar de gemeente Zoetermeer." Nicole Hofman vult aan: "wat we nu zien zijn kortere trajecten. Ook omdat een leerkracht zelf vaardigheden aangeleerd krijgt." Michel Tettero (gemeente Leidschendam-Voorburg) vanuit het publiek onderschrijft dit ook: "ook in Holland Rijnland werken ze zo, voorbeeld is Leo Kanner met Inzowijs en dat is effectiever gebleken."

Tot slot, nog een reactie van de Oudersraad: "Dit is precies wat we willen!"
Uit de zaal reageert een meneer van de Oudersraad enthousiast: "dit is precies wat we willen! Vroegsignalering is volgens mij de kern. Dan hadden we veel kunnen voorkomen bij mijn zoon. We zijn nu een aantal hulpverleners verder." Peter van den Oever reageert: "voor ouders merken we ook dat de drempel kleiner is geworden."

Hoe volg je je droom? AAN DE SLAG

Er zijn nu meerdere praktijkvoorbeelden van jeugdhulp op scholen. Dit is een greep uit de voorbeelden die in de eerdere sessie zijn toegelicht door de mensen uit de dagelijkse praktijk.

School	Aanbieder
Adventure school Pleysier	2sur5
't Kraaienest (V)SO ZML	Ipse de Bruggen
Herman Broerenstichting	Ipse de Bruggen
De Strandwacht	gro-up Jeugdhulp
LKO De Musketier	gro-up Jeugdhulp
Blokpoelschool	gro-up Jeugdhulp
SBO Het Avontuur ('De Ontdekkers')	Prodeba

Schets je droom -> Hoe ziet de organisatie er dan uit?

De opdracht is om in groepjes je te richten op de bedoeling. Denk aan de visie en missie. Laat alles hoe het nu is los! Durf te dromen!

Samenvattend uit de groepjes ontstaat dit droombeeld:

- Jongeren en ouders zijn experts. Zij weten wat er nodig is. Neem hun ervaringen mee!
- Integraal kindcentrum voor alle jeugd in de school en wijk; onderwijs, opvang, sport, fysio, ondersteuning en jeugdhulp. Alles in één. Een soort brede school. Samen één team 0-? jaar. Dit om de sociale basis te versterken.
- Onderwijs is meer dan kennisoverdracht. Stilstaan bij het welbevinden van kinderen. Wat heeft een kind nodig, los van prestaties? Elk kind heeft een intrinsieke motivatie en kwaliteiten.
- Wijk betrekken; context en populatie is van belang. Is echt maatwerk. Dus vraaggericht.
- Kind kan alleen bediend worden als klassen kleiner zijn binnen het reguliere onderwijs met een schil van deskundigen daaromheen.
- Kennis en kunde in de groepssetting om een kind te kunnen begeleiden. Dus werken vanuit het collectief.
- Om kinderen binnenboord te houden, blijft maatwerk nodig. Zo kun je speciaal onderwijs niet wegdenken, dit blijft altijd nodig. Maar zet dit als dat kan in bij regulier groepen (voorbeeld: samen naar school klas van Stichting IEP).
- Financieel ontschotten (alles in één budget).
- Collectieve bekostiging, bijvoorbeeld fte financieren. Dat biedt meer flexibiliteit om te doen wat nodig is!

Tot slot, nog een paar mooie citaat uit de groepen

- *"School als plek waar je mag zijn, wie je bent en je gehoord voelt."*
- *"Ga het gewoon doen; efficiënter, slimmer werken met vertrouwen."*
- *"Inclusieve school maar met een ander inhoudelijk ontwerp."*
- *"Boomerang beleid, ga niet beleid ontwikkelen om de gaten van eerder te vullen. Ga bewust en daadwerkelijk doen wat nodig is."*

Onderwerp: **Deeltafel grensverkeer van leerlingen**
Datum: 23 november 2023

Er is een goede mix van jeugdhulpaanbieders, gemeenten, samenwerkingsverbanden voor passend onderwijs en SbJH aanwezig.

Rode draad

Er is veel grensverkeer van leerlingen tussen gemeenten. Om die reden willen we in Haaglanden een beweging op gang te brengen om te komen tot duurzame oplossingen en financiële vereenvoudiging voor de regioscholen in Haaglanden (SBO, SO en VSO cluster 3 en praktijkonderwijs). Het gaat hier om collectieve ondersteuning/jeugdhulp op deze scholen en de samenwerking met lokale teams.

Dit sluit ook aan op de hervormingsagenda jeugd en de werkagenda inclusief onderwijs 2035. Gemeenten en samenwerkingsverbanden voor passend onderwijs kijk niet alleen naar collectieve ondersteuning/jeugdhulp op scholen, kijk ook naar wat er vanuit passend onderwijs wordt ingezet. Dus bezie het vanuit het gehele palet, ook wel 'onderwijszorgcontinuüm' genoemd. Dus zorg naar onderwijs, onderwijs naar zorg en combinatie van zorg en onderwijs. Zie artikel 'Op weg naar een onderwijszorgcontinuüm' van Holland-Rijnland.

De oplossing: onderwijszorgcontinuüm

Uitspraken van deelnemers

"Wat een wirwar aan regels en financiële afspraken!"
"Regionaal draagvlak is nodig voor beschikkingsvrij werken"
"Neem tijd voor reflectie om echt te kunnen leren met elkaar"
"En gaan we dan nu vertrouwen?"

Wat heeft het project grensverkeer van leerlingen opgeleverd?

INZICHT. Er is inzicht in het grensverkeer. Bijna alle leerlingen komen uit Haaglanden.

OVERZICHT. Er is overzicht van aanbod aan collectieve ondersteuning en zorg op de regioscholen. We weten welke aanbieders op welke scholen actief zijn. Doel is het bieden van een passende onderwijs(zorg)plek of vervolgplek. Er is beeld van de resultaten en geleerde lessen, met name de bekostiging wordt als knelpunt ervaren.

UITZICHT. Samenwerkingsverbanden voor passend onderwijs, gemeenten, aanbieders en SbJH hebben een gezamenlijke visie, missie en samenwerkingsprincipes opgesteld. We weten hoe we verder willen met elkaar. We hebben een gezamenlijk "uitzicht".

Opdracht concept bestuurlijk voorstel: Wat heb je nodig om dit in praktijk te brengen?

Wat is nodig om het voorstel in de praktijk te brengen?

- Verdiep je in de leerling populatie per school.
- Behoefte aan data (kosten en aantallen) om te bepalen wat er vervolgens nodig is (onderwijszorgcontinuüm). Denk aan aanbod vanuit passend onderwijs (basisondersteuning, extra ondersteuning etc), preventie en jeugdhulp.
- Laat aan de scholen de keuze voor een zorgaanbieder en het aanbod.
- "Goed is goed genoeg" definiëren. Dit kan voor iedereen iets anders betekenen.
- Kijk naar perspectief in plaats van het oplossen van een probleem.
- Samenwerking en ruimte voor ontwikkeling contractueel vastleggen.
- Financiële afspraken maken om beschikkingsvrij (fte bekostiging) te werken.
- Informeer elkaar over processen, gemeenten, onderwijs en regionaal.
- Hou de lijnen met het lokale team kort (éénduidige afspraken).
- Benut goede voorbeelden, Hart van Brabant (zet ook WLZ in).
- Kostenbeheersing; kijk wat het per gemeente kan opleveren, zoals aanpak wachtlijst en minder instroom individuele trajecten jeugdhulp, omdat meer binnen school kan worden opgepakt ('thuis nabij'). Investeren in preventie is dan ook nodig.
- Het roept nog vragen op hoe het verder opgepakt kan worden binnen de ontwikkelingen van RondomJou en Kracht van Den Haag.